ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 11 Липня 1937

Рік I. Ч. 25-26.

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., четвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. долари, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. 11

Комінтерн, його акція і прихвостні

У статтях „Є тільки один ворог фашизм" і „За прикладом Еспанії" розглянули ми головні напрямні і кличі комінтернівської акції на наших землях. В сьогоднішній подамо способи, якими діють прибудівки Комінтерну в нас, кинемо трохи світла в темряву тих каналів, що ними просякає комуністична акція в український національний організм.

Комінтерн не лишає без уваги ніякої ділянки нашого життя: втискається в партії й організації, проникає в установи (Просвіта, Рідна Школа, Союз Українок, кооперація, руханково - спортові товариства), займає у своїй аґітації становище до всіх актуальних і пекучих справ нашої дійсности, намагаючися накинути нам свою „розв'язку" їх. Притому послуговується всіми способами включно до провокації.

В цитованих уже нами „Досвітніх вогнях" є статті й дописи про те „чого хоче українська (?!) молодь від Краєвих Зборів Рідної Школи?", про „діяльність у гуртку доросту Р.Ш". „у драмгуртку", „організуємо спорт" і т. д. Ц. К. комсомолу З. У. закликає „всіх комсомольців розгорнути широку акцію навколо „Краєвих Зборів Рідної Школи" за „національні (так! — б. к.) права української молоді", за „українську школу на кошт держави", за „боротьбу з анальфабетизмом", за виховання в гуртках доросту „в дусі... боротьби за поступ і свободи, в дусі братерства народів і миру", за „демократію і свободу світогляду і слова" і т. д. і т. д. Далі закликує комсомол „нап'ятновувати усування й тероризування в Р. Ш. демократичних визвольних (?! — б. к.) елементів, як антинаціональну (!! — б. к.) роботу". До того мають станути всі разом з комсомольцями „без огляду на світогляд і організаційну приналежність", передусім же... „уся поступова і демократична молодь, Каменярі, Робітнича громада"...

Водночас орган Ц. К. КПЗУ в своєму органі „До Наступу" став в обороні радикалів викинених з Гол. Виділу „Просвіти", репетуючи разом з Громголосом проти зросту „фашистівських тенденцій у краєвих централях".

Якже в практиці відбувається ота акція комінтерну? На це дають відповідь дописи друковані в „Досв. огнях". Довідуємся там, що в одній місцевости „в с. Б. на Ст. окрузі комсомольці члени Рідної Школи" зорганізували гурток доросту й повели лекції читання й писання економії. „дізнання світу" (чи не СССР? — б. к.), „як писати кореспонденції до часописів". Відбували там спільні читання книжок, дискусії, зорганізовано стінну газетку.

Всім тим керували „наші комсомольці", вкладаючи в цілу оту діяльність дуже зручно свої тенденції і ідеї. Цікавий приклад такої діяльности дає допис про працю драматичного гуртка „в с. Р. під містом Б.". Управа гуртка хотіла ставити історичну п'єсу „Ой. Морозе, Морозенку"; комсомольці „переперли" п'єсу „Фата Морґана" Коцюбинського, бо це одна з п'єс „які показують справжнє життя народу і його змагання". Притому вживали комсомольці навіть такого арґументу, як те, що в „Фата Морґана" краща... українська мова.

Знову ж „в с. Д. під Львовом комсомольці зайнялись спортом". „Під проводом комсомольців" молодь вимогла в солтиса площу, почала влаштовувати змагання для „нав'язування дружби" (так! — б. к.) з іншими селами. Вечорами оці спортовці читали часописи, дискутували. виголошували реферати. Згодом влаштували вони „фестин — маніфестацію за миром". на ньому ухвалили резолюцію в справі „Конґресу Миру" і закінчили його відспіванням революційної пісні і піднесенням твердих юнацьких п'ястуків"...

Цікаво ще, що органи КПЗУ накликують читати „демократичні твори і ґазети („Все, що в українській культурі є творче, поступове, демократично-визвольне, треба розвивати і плекати") і слухати „київського радія".

За співпрацею в своїй акції звертаються вони до каменярів, луговиків, соколів, дівчат з „Союзу Українок, просвітян, рідношкільної молоді. Але на тих ділянках їх діяльність не вичерпується. Все ж бо це, як бачимо з наведеного вище, підпорядковане політичним цілям, передовсім же організації „людового фронту".

Дальшим бо етапом їх діяльности є широко розгорнена акція за піддержкою для червоної Еспанії. Комуна організує по селах зібрання, на яких присутні ухвалюють відповідні резолюції, шлють листи до міністерств і посольств в справі допомоги есп. червоному урядові, домагаються „воєнного знаряддя" для нього, протестують проти імперіялістичної політики Гітлера, — листи що завжди кінчаються окликами в честь СССР, Сталіна, Червоної Армії й Комінтерну.

Позатим закликають українське селянство, „українську демократію", УСРП, УСДП, демократичних діячів УНДА" прийняти „простягнену на конґресі Стронництва Людового руку польського селянства", включитися „до того потужніючого нурту польської демократії" для створення „одного спільного демократичного Народнього Фронту".

Не лишають КПП й КПЗУ без уваги такої справи, як колонізація. Вони скеровують „всі свої зусилля на організацію широкої акції протесту і масових виступів проти... колонізації". Заявляють, що піддержать кожну акцію „організовану іншими укр. партіями та масовими організаціями". (Тому треба боятися, що протиколонізаційна акція, яка виникає в деяких околицях, інспірована, або й використовувана ними для своїх цілей!).

Такі в кількох словах головні напрямні і способи комінтернівської акції в нас. Яка їх остаточна мета — виказали ми в попередніх статтях. Створити на наших землях підложжя для „другої Еспанії". Почати розгром національного життя, палення церков і монастирів (уже є деякі спроби!). Підготовити ґрунт для „пожару всесвітньої революції".

Тому треба дуже вважати на те, що діється навколо нас. Докладно слідкувати за словами і чинами і ходами різних людців, що з'являються дуже часто в наших рядах з різними нібито „визвольницькими" кличами, „акціями" і тим подібним.

Передовсім же треба прочищувати наше життя від отих „поступових", „демократичних" елементів, усяких радикалів, каменярів й усеДупівців, що своєю діяльністю приготовляють підложжя для успішної акції Комінтерну. Доказом цього їх деструктивна робота в різних українських товариствах і установах, скомунізовані „каменярські гуртки", ну і хочби остання співпраця (конференція в Аннемассе 21. червня ц. р.) обидвох інтернаціоналів (третього і другого, до якого належить УСРП і УСДП) для рятування позиції Москви в червоній Еспанії. Запротестували проти цієї співпраці соц. партії Англії, деяких держав Скандинавії і Голяндії — але наші соціялісти з УСРП і УСДП мовчать, наче води в рот набрали. Значить, згодилися вже видно на оцю співпрацю.

Тому ж хай і не дивуються, що вважаємо їх тими, що йдуть на паску Комінтерну і його повелителя Сталіна. Бо вони — це ті, що приготовляють наступ червоного варварства на наші землі, наше життя і нашу окремішність.

Б. Кравців.

Військові бунти на СУЗ

224. стр. полк. червоної армії стаціонований в Прилуках виповів у зв'язку з останніми подіями в Совєтах послух Москві! Частина замкнулася в казармах й відмовилась виконувати прикази червоного командування. В ліквідації цього бунту взяла участь ціла 75. стр. дивізія, розташована в Лубнах, в тому і полк легкої артилерії з Миргорода. В розброєній частині перевели масові арешти, головно серед молодшого старшинського складу. Полк розбили на поодинокі сотні й ці сотні розділили по різним місцевостям поза Україною.

За відомостями англійської преси виповіли й інші полки черв. армії стаціоновані в Україні послух Москві. Крім вже згаданого полку в Прилуках, збунтувалися два піхотні полки в Києві й один кінноти в Харкові. Всі три полки розбили на поодинокі сотні й ці сотні розділили по різним ґарнізонам в Азії. Серед командного складу київської й харківської округи переведено масові арешти. Число заарештованих червоних старшин обох округ має виносити коло 1500. Теж і 114 стр. полк в Ростові мав відмовитися слухати приказів червоного командування.

Із цим числом розсилаємо розрахункові переказі і просимо усіх наших Вп. Передплатників вплачувати передплату на дальші місяці і Вп. Кольпортерів вирівнювати належитости за кольпортажу.

Просимо пам'ятати, що від Вас тільки залежить, щоб „Голос" уже в серпні міг не тільки дальше виходити точно і правильно що-тижня, але й побільшити свій обєм і збагатити зміст.

Використайте місяць липень на приєднування нових передплатників для „Голосу"!

Кольпортуйте „Голос" між своїми знайомими!

„Голос" в кожну хату!

„Реакційність“ націоналізму

I.

Часи, що сьогодні їх переживаємо — небуденні. Це часи, в яких творяться нові ідейні цінності, а гинуть старі, часи в яких здавалося б незрушимі світогляди падуть, уступаючи місця новим, що з молодечою енергією, запалом та войовничим розмахом завойовують собі душі по. воєнного покоління, розбиваючи з невмолимою суворістю старі святині з їхніми божищами — ідолами. Живемо на грані двох епох. На наших очах проходить сумерк, чи краще сказати смерть пройденої вже епохи демократії та соціялізму, а почалася епоха, що в ній тверде слово забірає — націоналізм.

Наші часи залюбки називають поворотом середневіччя, бо своєю суворістю подібні вони до середневічних. Не дивниця — часи в яких відбувається переоцінка цінностей, світоглядова революція, боротьба ідей, мусять бути суворі, як сувора є кожна боротьба. Сувора, але рівночасно гарна, сувора але рівночасно гідна подиву і Гомерового пера.

Боротьба між старим і новим світом йде на смерть і життя. Вона жорстока й безнастанна. Бо старий світ ,світ демократії і соціялізму не хоче добровільно здати своїх позицій, не хоче спокійно догаряти. Він борсається, кидається, шукає рятунку, шукає допомоги і знаходить її в... комунізмі; в його обіймах старається віднайти свою давню енергію та силу. Але не вернуться „літа молодії“, не поможуть нічого впорснення комуністичного лікаря і старець поволі котиться в прірву, з якої йому вже не встати. Впорснення що найбільше позволяють йому провадити ще якийсь час з новим молодечим націоналістичним рухом неперебірчиву боротьбу. Не стає одначе тому загибаючому світові сили вести цю боротьбу чесно й отверто, тому засоби, що їх в боротьбі вживає оцей похилений над гробовою дошкою соціялістично-демократичний дідуган не все багато спільного мають з гуманністю, чи ліберальністю, яку він так завзято боронить, чесною грою, лицарскістю. Задихиють вони радше фалшом, облудою та фарисейством.

II.

В зв'язку з недавньою виборчою побідою соціяліста Ван Зелянда в Бельгії, розписалися були різношерстні демо-соціялістичні газети, про те, що Европа починає поволі навертатися на праву демократично-соціялістичну путь, що починає з огидою відвертатися від націоналізму, який начебто несе із собою духову і суспільну реакцію.

Саме вмовлювання всім і вся, особливо робітникам, що націоналізм це найгірша духова і суспільна реакція, що націоналізм це закаптурений прихильник капіталізму, який помагає гнобити всіх селян і робітників, що націоналізм це зграя поплечників, мало що не платних наганячів капіталізму, що націоналізм тільки чекає відповідної нагоди, щоб до спілки з буржуями кровопійцями взяти за чуба всіх працюючих і витиснути з них останній піт — **саме це пускання блахмана людям у вічі є одним із засобів, яких вживає демо-соціялістичний світ у боротьбі з націоналізмом. Робить він це свідомо, бо ж зовсім добре знає, що це неправда, так як свідомо промовчує вес те, що діється в „усміхненій“ батьківщині батюшки-царя Сталіна.**

Чому аж таких засобів вживає він? Бо вже не здобудеться на чесну гру. Бо не має в собі отого динамічного розгону і молодечої сили, притаманних всім рухам, що втягають в себе людину саме своїм динамізмом і молодечою силою.

В соціялізмі, в найкращих часах його розвою, було якраз те, що сьогодні називаємо підсвідомим творчим гоном, в ньому був розмах і рух, отой як каже Зомбарт „гарячковий неспокій і бажання вічної творчости“. Соціялістична ідея мала виразно динамічний характер. А до того соціялізм перший видвигнув на денне світло такі болячки суспільного життя, як робітничу нужду та питання суспільних болячок взагалі. Він перший поставив працю на належне їй почесне місце. Він, виписавши на своїх прапорах слова „воля, рівність і братерство“ потрапив під цими прапорами згуртувати не тільки робітників, але всіх тих, що бачили в соціялізмі молодість і розмах, всх тих що бачили нужду і несправедливсть на світі, бачили надмірну розбуялість капіталізму і хотіли світ направити. **Тоді соціялізм, демократія стали синонімами поступу, синонімами боротьби з духовою і суспільною реакцією.**

III.

Оце переконання витворене в XIX. ст., коли то дійсно так було, що під прапорами соціялізму і демократії гуртувалася найкраща частина людських одиниць — перейшло і до наших часів. Соціялізм і демократизм залишилися і на дальше, принайменше в своїх очах і в очах всіх тих, що живуть під впливом XIX. століття — синонімом поступу.

А тимчасом багато дечого змінилося. Вже в часах найбільшого розцвіту соціялізму завважували вдумчиві обсерватори, як Зомбарт, — в його ідеях зародки недуги, що з часом мала його роз'їсти й розложити. Хоч і як це дивовижно виглядає, але першим руїнником соціялізму треба вважати основоположника т. зв. наукового соціялізму — Маркса. Він то в першій мірі давши соціялізмові матеріялістичну псевдонаукову підбудову, обдер його з усього ідеалізму, стягнув його з високого п'єдисталу в земний порох, позбавив його потрібних кожному ідеологічному рухові орлиних крил. Але зважаючи на псевдонаукову філософічно-матеріялістичну підбудову, друга вже практична слаба сторінка соціялізму — утопійність голошених ним устроєвих змін світа, нічого не зискала на своїй реальності. Третьою слабою точкою в соціялізмі було цілковите неґування нації, а видвигнення теорії боротьби кляс. „А якщо ідеальний під'єм зникне, якщо якомусь рухові забракне полету, так що заблукається в дрібничкові щоденні справи“ (Зомбарт), то що тоді чекає його? Чекає його упадок. І це саме діється в наші часи із соціялізмом, а рівночасно і з демократією, в атмосфері якої соціялізм розвивався й виріс. Він, опертий на чисто-розумових матеріялістичних основах, старіється, тратить свій розмах і динаміку. Коли ж ще до того московський експеримент виказав наглядно утопійність соціялістичних економічних доктрин — тоді соціялізм, втративши завдяки Марксові ідеалістичні первні, а завдяки большевикам ціле значення руху, що змагає до перебудови світу, хилиться до упадку, міщаніє.

IV.

Перестає спочатку бути атракційною силою для сильних індивідуальностей як Мусоліні, Пілсудський і ін. Вони „зраджують“ соціялізм. Але не тільки вони зраджують його. Згодом — як каже Др. Донцов — зраджують його маси. Всі вони і сильні одиниці і маси знаходять нову сильну могутню ідею — націоналізм. Соціялізм міщаніє, великі шляхотні гасла виписані на червоних прапорах, прикриваються брудом нечистих інтересів різних соціялістичних ватажків, що з цих гасел роблять собі професію, що в соціялізмі бачать наживу. А з другої сторони ці червоні прапори мов на глум ,саме начебто в ім'я цих гасел, пересякають кров'ю багатьох жертв комуністичного терору.

Дехто може сказати, що сьогоднішній комунізм є всеж таки дитиною соціялізму. А комунізмові, ані аґресивности, ані динаміки не бракує. Мені видається, що якраз комунізм потверджує мої попередні слова. Адже ж в розріджений соціялізм влив свої животворні сили московський націоналізм і зовсім перетворивши його, зробив знаряддям московської експансії. Соціялізм перетопився в горнилі московської психіки, змінив зовсім майже своє обличчя, разом з назвою комунізм набрав також ціх питомих східнім експанзивним фанатичним вірам, став начеб наслідником мусулманізму, магометанізмом Сходу.

Соціялізм і демократизм сьогодні у відступі. На п'яти їм наступає націоналізм. І ось в такий саме час простягає соціялізмові свою закривавлену руку московський імперіялізм, що сьогодні називається комунізмом. Соціялізм і демократизм хапаються простягненої руки як останньої своєї дошки рятунку. А що дійсно силою є комунізм, то контрагенти стають послушним знаряддям в руках комунізму. **В такий спосіб соціял-демократизм докочується до низин свойого упадку. Стає слугою найгіршої духової і суспільної реакції, яку світ знає, стає знаряддям найбільшого сьогодні гнобителя людської думки і людської праці, стає підніжком комунізму, його спільником в боротьбі з націоналізмом. Саме цим засвідчив він хто є реакцією, чи націоналізм, що боронить західньоевропейської цивілізації і культури перед кривавим наслідником Джінґісхана, чи може „чесна“ спілка комуно-соціялістично-демократична“.** Саме цим засвідчив він хто є дійсним прихильником европейської демократії, не „демократії“ в лапках. Часи змінилися, сьогодні не XIX. ст., **сьогодні** — мусять всі собі це добре закарбувати в пам'яті — **найгіршою суспільною і духовою реакцією є комунізм і його побратими з людових фронтів.**

А оборонцем західньої культури, оборонцем демократії, оборонцем праці, противником капіталізму — визискувача є саме націоналізм. Автім націоналізм є реакцією, але реакцією проти комуно-марксівського світогляду, реакцією проти утопійного страшного в своїх практичних наслідках, економічного експерименту, реакцією проти розвогнення клясової боротьби в одній нації, реакцією проти спроваджування цілого життя людини до форм боротьби за наживу; врешті реакцією проти розбивання єдности нації одинокої природньої клітини суспільного існування людини.

Мирослав Стиранка.

З життя і преси

ПЕТЛЮРА І... „ДОЙЧЛЯНД“.

Відбувалася оце недавно в Берліні, заходом тамошніх уенерівців, панахида за Гол. Отамана Симона Петлюру. Богослуження правив капелян УНР з Парижа свящ. Бриндзан. Молився за „наш пресвітлий уряд“, молився за Петлюру. Здавалося б усе в порядку. Але ні з того, ні з сього о. Бриндзан заявив, що треба помолитися і за погиблих... на кружляку „Дойчлянд“ німців. Чи хто цього від нього вимагав — годі збагнути. Адже ж пам'яті Гол. Отамана належалася б таки зовсім окрема панахида. А тут тобі й на: Петлюра й „Дойчлянд“...

Але що ж помолитися, то й помолотися. Коли бо о. Бридзан на тому не обмежився. Після проповіді по українськи почав другу проповідь... по німецьки, хоч і в церкві не було навіть стільки німців, щоб було до кого говорити.

Але й на тому ще не кінець: в дальшій відправі панахиди о. Бр. почав нагло співати текст українського богослуження... по німецьки. Тут уже присутні почали зглядатися й дехто зашурав ногами.

Кому воно було потрібне і як на таку поведінку „хитрих малоросів“ дивляться самі чужинці — зайво говорити.

А В СКАЛАТІ ҐУЛЯЮТЬ...

Як уявляють собі в деяких наших околицях святкування Зелених Свят як днів пам'яти Поляглих, проречистим прикладом може бути от хочби Скалат. В цьому то Скалаті виділ Читальні „Просвіти“ напередодні Зел. Свят відбуває нараду в справі улаштування забави в одним із святочних днів. Забаву називають невинним „вечором молоді“ для „Молодої Просвіти“ з товариськими забавами й нац. танками. Але на цьому „вечорі“ молода і старша Просвіта витупує усяких польок, танґ, вальсів і т. д. Вигулює аж заля гуде. Патронують цьому „вечорові“ і деякі виділові читальні, а навіть секретар місц. „Т-ва Охорони Воєнних Могил“. Деякі ж з присутніх, щоб краще бавитися, ще й заздалегідь підхмелилися.

А може воно так не було? З радістю надрукуємо спростування.

РОМЕНСЬКА НАФТА ЧИ ПРОСТО СТРАХ?

„Вісті“ з 12. червня, доповідаючи про багаті зложжя нафти в роменському районі, накидаються ні з цього ні з ового на українських націоналістів закордоном, що вони „починають заманювати Гітлера запахом нафти з роменських розвідок“. Керівництво верчень влаштувало окремий мітинґ, де в винесених резолюціях говориться м. ін. таке: „Слухайте, пане Гітлер, і ви українські націоналістичні вишкребки, викинені поза межі України! Нафта буде, але не для вас!“. Видно, що большевиків напав такий страх, що вони чіпаються аж таких уже безглуздних випадів.

А ВСЕ ЧЕРЕЗ... СКАЛУ.

Не мав пан Паліїв, тобто „вождь“ ФНЄ клопоту й зачіпив пана Назарука, другого такого ж „вождя“, але вже „новозорівців“. До того часу була між ними повна злагода. Мали спільних ворогів і тому навіть часом „правили“ собі компліменти.

Але пану Паліїву захотілося сидіти аж на двох стільцях. Почав підлабузнюватися до... „Просвіти“ і трохи скритикував „Скалу“.

Розюшений, аки Зевес громовладний, пан Назарук не витримав. Сипнув громами. І вже другий місяць сипле статтю за статтею про паліївщину, не лишаючи на ній сухої нитки. Як перше ставив ФНЄ вище понад УНДО, так тепер чинить навпаки: каже, що ФНЄ гірше за УНДО.

Притому інколи трапляються цікаві й веселі місця. Так напр. в статті „Характеристика Д. Паліїва“ читаємо такі „винуження“ про УНДО: „Се табор, в якім були і є люди ріжних поглядів — від радикальних террористів аж до таких опортуністів включно, що коли вони скінчать свою „карієру“, то наша будуча політична історія поставить їх нижче від Ількова, а покійного Твердохліба представлять в порівнанні з ними, як відважного національного патріота“.

А пан Паліїв? Паліїв — відповідає виразно пан Назарук: „*нічого* виразного в його думках не видно. Де хоч одна його основна стаття про те, що діється в якійнебудь области нашого життя?... Він на всіх тих областях очевидно лявірує. Він пливає поверха ріжними викрутасами... Паліїв робить на час враження лібералa і то ще більше гнучкого, ніж типові ундисти“.

Обороняючи пана Паліїва його підручний хлопець від ідеології п. Іванейко називає п. Назарука „бельфром з бумеранґом“. Пан же Назарук заповідає дальші статті про ФНЄ і п. Паліїва. як „вождя“.

А все те тому, що пан Паліїв спотикнувся об „Скалу“.

Собакам по собачому

Йойну Еманухловича Якіра, донедавного командувача військ київської військової округи, останньо на такому ж становищі в Ленінграді, засудив найвищий військовий суд СССР враз з Тугачевським і тов. — на розстріл за „порушення військової присяги, зраду батьківщини, зраду народів СССР і зраду червоної армії“. В акті обвинувачення кажеться, що Якір, Тухачевський і тов. а також Гамарнік (шеф політ. управління черв. армії, що недавно пополнив самогубство) стояли „в антидержавних звязках з керівними військовими колами однієї з іноземних держав, яка провадить недружелюбну політику щодо СССР“. Як розвідчики цієї держави „доставляли вони військовим колам цієї держави шпигунські відомости про стан червоної армії та намагалися послабити міць червоної армії і підготувати на випадок воєнного нападу на СССР її поразку“. Як подає більш. преса, підсудні „визнали себе цілком винними“.

В ночі з 11. на 12. травня на основі офіційного повідомлення з Москви засуджених розстріляли, хоча в Совєтах вперто кружляє чутка, що Тугачевського й Якіра розстріляло ГПУ в їх власних мешканнях ще при кінці травня, коли вони не схотіли добровільно віддатися в руки чекістів. Тоді вже ціла справа застрілення Якіра в його хаті мала такий далекойдучий вплив на положення в Києві, що большевики мусіли пересунути XIII. зїзд КПбУ на два дні. Після проголошення присуду зорганізували большевики в Україні по всіх частинах черв. армії, по заводах, колгоспах, МТС, високих школах і т. д. відому вже з попередніх подібних випадків „хвилю гніву народу“. Поет Рильський вже в день присуду написав поезію проти „отруйних зрад“ Тугачевського, Якіра й тов. Академік Богомолець та ціла „академія наук“ „УССР“ виявили теж „почуття гніву й огиди до цих мерзотників“. Зїзд українських архітекторів в Києві, що відбувався саме в цих днях, присвятив окремий пленум для осуду цих „оскаженілих псів фашизму“. І т. д.

Послухаймо ще, що пишуть „Вісті“ від 12. червня: „Увесь (?!! — ред.) український народ з гнівом і ненавистю затаврував однодушно цих найпідліших, наймерзенніших зрадників, найлютіших ворогів, що артистично маскуючись, творили своє юдине руїнницьке антинародне діло. Цей гнів і ненависть особливо сильно обійняв український народ і то зрозуміло чому. Саме проти щастя його, українського народу, в першу чергу спрямовано зміїне жало фашистсько-троцькістсько-націоналістичних змов... І в цій новій змові поза всяким сумнівом Радянській Україні віддавалося одне із перших місць. Не надаремно одним із перших в цій шайці оскаженілих виродків людських стоїть імя Якіра, кривавого пса фашистівської зграї. Фашистівським собакам собача смерть!... Хто ж на Україні не знав „задушевности“, „товариськости“ Якіра? Тепер виявилось, що це все була розмальована машкара, за якою заховувалася харя озвірілого фашистського виродка.

Свою статтю кінчать „Вісті“ пеаном в честь чудесної когорти працівників наркомвнусправ очолюваних залізним Єжовим“ (до недавна писали ще бувало „Вісті“ про „вірного сталінця залізного Ягоду“) в честь „першого маршала, славетного сина українського народу (?!) Климента Єфремовича Ворошилова і зокрема в честь „геніяльної прозорливости великого Сталіна“ (якже ж би йнакше?)

Ще тому місяць писали „Вісті“ (4. травня) про Якіра „залізний командарм, вождь українського трудящого народу“. Сам же Якір в день 1. травня звеличував у своїй промові „великого Сталіна, який веде СССР від перемоги до перемоги“. Нині перегризлися большевицькі собаки й „тюрма народів“ спливає їх власною кровю. Розкладові верхівки ні кінця не видко. Йойна Якір, кат Героїв з під Базару, якого підпис лежить на присуді смерти для 359 Базарців — згинув з рук тих, на приказ яких він кровю затоплював українську волю. Сталінський присуд спас його від караючої руки української нації.

МАСОВІ АРЕШТИ УКРАЇНЦІВ.

Дня 4. червня ц. р. румунська влада перевела масові арештування серед українців (інтелігентів, робітників, і селян) на правому березі Прута — вздовж залізничої лінії Неполоківці - Чернівці - Букарешт. У деяких села поарештовували було й до 50 люда! В самих Чернівцях були м. ін. заарештовані: 1. Орест Зибачинський, студ., 2. Орест Масікевич, студ., 3. Василь Тацюк, студ., 4. Волод. Князький, студ., 5. Юрій Глібка, студ., 6. Сильвестер Никорович, редактор і видавець „Самостійної Думки“, 7. Никола Бідняк, селянин.

Заарештованих українців передержали цілих 7 діб — в час найпильніших полевих робіт на селі. Випустили всіх аж 11. червня.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В ЧЕРНІВЦЯХ.

На 23. червня розпочався новий протиукраїнський процес перед військовим трибуналом у Чернівцях. Судили студ. Івана Григоровича, відвічального редактора і видавця „Самостійности“ за поодинокі статті в цій газеті, як: „Молодь готова“ (ч. 30. з 1936. р.), „Нація і школа“ (ч. 41 з 1936. р.), „Від хати до хати“ (ч. 42. з 1936. р.), та за календар „Самостійности“ за 1937. рік. Всі речі, за які судили Григоровича пропустила була цензура. На процес покликали до 150 свідків. Обороні підійнялось 8 українських адвокатів. Григоровича засудили на три роки вязниці.

Я — ВІРЮ!

(Памяті Хвильового

> **...„Я до безумства люблю небо, трави, зорі, задумливі вечори, ніжні осінні ранки, коли десь летять огнястопері вальдшнепи... Драстуй, запашне життя!**
>
> (Хвильовий: Етюди т. І. Вступна новела).

Палко, з усієї душі закохувався він у прекрасно-жорстокому життю й гордовито опреділював себе до немодного вже напрямку: „Я мрійник — я романтик“.

Бо чому мав він нівечити пориви душі, вічні прагнення далекого, незбагнутого? Адже він родився в країні, де широкі безкраї степи й море влюють у кров і кість мешканців таку ж безмежну віру, таке безмежне кохання, що за його можна і вмерти. У нього ж: „кров прадідівська, червена і теж горить“ (Життя). У нього велика туга, велике прагнення чинів, діяння, творчости. І питома тільки сильним певність у спромогу свойого хисту („я гадаю, що я всетаки напишу гарний твір“ М. Х. — Арабески).

Й ось він заблукався. „По шахтярських огнях загубилася моя молодість і — по степах запорозьких безмежних“. (Редактор Карк). Й ось, із душею як і в Тичини розпятою пристанув він на грані двох зовсім окремих, зовсім одмінних світів.

В один світ звабила душу його заранія дзвінка пісня побідних, бо завжди з вірою в побіду виконування чинів. Йому, молодому юнакові трудно було зразу відчути чужість того світу. І він на час повірив, що: твоє життя, ти, твої рухи, твій кожний день, це агітація невідомих комун“ (Силуети). Повірив і з ентузіязмом, з питомим собі запалом співав хвалу „загірним комунам“.

Одначе скоро, жахливо скоро самі ж реалізатори отих, таких прекрасних його душі задумів про загірні урочисті комуни стали відкривати очі незрячому. Стали домагатися, як і від Тичини, як і від кожного, щоб оддався цілим серцем і всіма мислями не величній ідеї далеких, незбагнутих візій, що їх він у душі леліяв. Ні, сірій до обриди, вічній буденщині, щоб поклонився, щоб визнав богом своїм машину, юрбу і перед ними — нових володарів з півночі.

Романтики не скоро розчаровуються. Чого вони хочуть від мене? дивувався тільки спочатку Хвильовий. Невже я вирву своє чингальське серце? Невже я зможу погасити цей надзвичайний, ранковий пожар (Сулуети).

О, так, вони саме цього бажали. Як і кожному непокірному, бо вищому від них веліли йому „загірні“ комунарі каятися. Завжди й за все каятися за святість його, навіть загірним комунам присвячених почувань. За чингальське серце. За прадідівську, червену кров і — за найбільший злочин — признаватися завжди до цього, що стояло незбито — певно на грані другого світу його духа.

А там була теж пісня. „Темно в тій пісні, бо сумно в ній“. Це народня пісня і всюди і завжди треба казати про неї“ (Шляхетне гніздо).

Всюди і завжди треба було мислити йому про голубі, як небо степи. Про могили, що в них та й у закулках сіл і міст надзвичайної чумацької країни, яка його зростила й викохала, криються легенди на сотні віків. Треба було згадувати в рядках і між рядками кожного свойого твору про славне минуле цієї надзвичайної країни. Про гайдамаччину, Хмельниччину, про шведські могили й Мазепу. Про Сковороду, Шевченка й автора „Тіней забутих предків“. Про цілковиту відмінність тієї країни від другої, століттями звязаної з нею — де „північна солодкість, упертість, калузькі нетри, де нема вишневих садків і лункиx дівочих пісень“ (Редактор Корк).

І треба було, заки „загине, як Катерина на глухій дорозі невідомости поет, що крізь огонь своєї інтуіції побачить нові береги“ (Арабески). Треба було висловити, виспівати усе своє величне кохання до матери, що її розстріляти веліли „загірні комунарі“ — до України.

Хвильовий вибрав один із світів, що стали на грані його душі. Вибір цей, це „Вальдшнепи“. Націоналістичний роман — окреслили заповіджену ще в першому томі „Етюдів“ книжку комуністи. Йому поставили два або: життя в цілковитій залежності від велетенської, варязької сили й вічне прославлювання всякої сволочі тільки тому, що вона зветься комуністами — або розстріл, чи мука на засланню. Він вибрав третє — самогубство. Він до безумства любив життя, проте добровільно покинув його. Але покинув з прекрасною певністю, що росте й могутніє сила, яка йому життєвий шлях і смерть саму розязнувала — віра в свою націю. І заздалегідь, предчуваючи свою смерть він міг усе ж радісно казати: Драстуй, запашне життя, Я — вірю!

Зиновія Кравців.

У хвості чеських партій

Пресові органи чеських партій на Закарпатті, подаючи звіти із своїх партійних з'їздів у Празі, захлистовуються з радости з причини участи українців у тих з'їздах.

Соціял-Демократичний „Вперед“ з 1-го червня, а аграрницька „Земля і Воля“ з 2-го червня б. р. присвятили цим з'їздам цілі сторінки похвал, у яких переліцитовують себе в „демонстрації за єдність республіки...“ З цих статтей довідуємося, що дехто з українців Закарпаття, замісць спільно боротися з навалою чеських партій на Закарпаття, вписався в члени цих партій й взаїмно себе винищує при помочі цих партій. Українці делеґати після подяки своїм партійним провідникам — чехам звичайно кінчають закликом до боротьби з їх політичними противниками на Закарпатті. І так, „Вперед“ пише, що посол Ю. Ревай „подякував мін. і т. Бехінє та Нечасові за працю на користь Підкарпаття...“, другий же делеґат із Закарпаття — Гуснай „заявив що відносини на Підкарпатті значно гірші, ніж на інших землях, тому партія має присвятити цьому краєві підвищену увагу... Підкарпатський(?) люд уже не може зносити безправства, що його запровадила аґрарна партія“. Отже, не вмер Данило, то болячка задавила, цебто замісць того, щоб взагалі гнати всі чеські партії з Закарпаття, український делеґат іншої ради не бачить як кликати до впорядкування життя Закарпаття замісць першої чеської партії другу. Не в ліпшому світлі представляються й українці з аґрарної „Землі і Волі“, не дивлячись навіть на те, що їх у самій аґрарній партії трактують за пасинків, що мають тільки маніфестувати свою любов до партії без жадного права до якихсь більших вимог за це. Вистарчить для прикладу хоч би згадати те, що чехи на аґрарному з'їзді в Празі не дозволили українській молоді виступити на стадіоні із своєю програмою, на яку молодь місяцями приготовлялася.

Чи не час змінити ці „на свій час оправдані“ політичні комбінації із всіми чеськими партіями, а зміцнювати власні незалежні національні сили? Життя говорить, що так. Бо сотки фактів промовляють за тим, що соц.-дем. „Вперед“ скінчив до решти свою українську лінію“ ще в 1934. році, а аґрарницька „Земля і Воля“ в б. р. власне по аґрарницькім з'їзді в Празі. Що „Вперед“ з 1934. року веде курс взагалі протиукраїнський є вже очевидним для кожного й на ці позиції стає й „Земля і Воля“, бо в трьохріччя свого існування вичерпала свою програму й тепер стає теж протиукраїнською хоч і виходить в українській мові. Час такий, коли кожний українець член аґрарної чи соц. -дем. партії повинен усвідомити собі дальший шлях українського національного руху на Закарпатті й не йти в хвості чеських партій.

РЕЛІҐІЙНІ НАСТРОЇ РОСТУТЬ.

Сов. преса переповнена алярмами з місць про надзвичайний зріст реліґійних настроїв в поодиноких місцевостях України. В селах Ананіївського району оповіщає старець Никифор близький кінець влади (Вісті 6. 6.). Преса взиває безбожників до посилення діяльности.

Із подій на СУЗ

ЗАТОНСЬКОМУ ВЖЕ НЕДАЛЕКО.

Наркомосові УСРР Затонському, проти якого від якогось часу ведеться пресова кампанія, призначили заступником Михайла Михайловича Копеліовича. Цікаво, де подівся дотеперішній заступник Баданський. Мабуть „перенесений до Самари“, як це тепер популярно говориться в Совєтах (туди „перенесли“ Тухачевського й других большевицьких достойників). Копеліович же мабуть майбутнім наркомом освіти України, бо Затонського скоро ліквідуватимуть імовірно.

В ЧЕЧЕЛЬНИКУ СУДЯТЬ...

У Чечельнику розпочався 7. VI. процес проти керівників району за „порушення революційної законности“. На лаві підсудних засіли секретар рай. парт. комітету, його заступник, голова рай. викон. комітету, його заступник та секретар, редактор районової газети, завідувач фінанс. відділу, двох голов колгоспів і один голова сільради. Процес цілої верхівки району викликує зрозумілу цікавість серед населення. Присуду ще не проголосили.

ДАЛЬШІ ПРОЦЕСИ НА СУЗ.

Процес в Чечельнику (на Винничині) проти цілої партійної й адміністрат. верхушки району, про який подаємо вище, стрінувся з подібним процесом в Ширяєві на Одещині — проти таких самих підсудних. Оба ці процеси наявно висвітлюють ті безправства, які проводять чинуші Москви на українському селі. Прокуратори стараються в обох процесах надати справі політичної закраски, мовляв, це „класові вороги“ знущаються над колгоспниками, тероризують їх та безправно відбирають їм останнє зерно збіжжя на податки. Тимчасом йде тут про правило, яке панує в цілій Україні — тільки не все виходить на верх, або ГПУ не хоче, щоб виходило на верх. Всіх підсудних засудили на багато літ каторги. Сталін хоче такими процесами переконати маси, що всьому лиху винні нижчі чиновники, він же бажає їм добра. Але хто ж наставляв цих чинуш, як не сам Сталін?

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКУ ВИСТАВКУ ВІДЛОЖИЛИ.

Ще до недавна вся большевицька преса була повна перехвалок про „ґрандіозність і небувалість“ сільсько-господ. виставки, яка літом ц. р. мала відбутися в Москві. Та у зв'язку з останніми „ґрандіозними й небувалими“ чистками, розстрілами й арештами, повстав такий хаос в сільсько-господарському секторові, що виставки не має кому влаштувати. Щоб рятувати престіж цілої справи Сталін видав 14. червня постанову, якою Москва відкладає відкриття виставки до... 1. серпня 1938 р. Видно, що Сталін рахується з тим, що теперішній хаос триватиме ще некоротко.

АНТИСЕМІТИЗМ НА СУЗ.

„Вісті“ з 18. червня містять допис з Проскурова про те, що на тамошньому механічному заводі даються завважити „антисемітські вихватки“ і то не лише серед робітників, але навіть у заступника голови завкому Блажевського. Після викриття цих „антисемітських вихваток“, які відбулися у формі побивань жидів, двох робітників — Миртинюка й Панока усунули з заводу, а Блажевському висказали партійні власти сувору догану. Так, як пишуть „Вісті“, і після цієї догани продовжує Блажевський тероризувати жидів.

ПРОВАЛ ПІДГОТОВКИ ДО ЖНИВ.

В Одещині розпочалися 19. червня жнива. Як ці жнива виглядають, можна собі уявити з того, що на 150 машино - тракторних станцій (МТС) тільки 40 перевело ремонт збиральних машин. Деякі МТС виконали заледві 30—50% ремонту.

Що нового в світі:

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Після затяжних боїв коло столиці червоного баскійського уряду Більбао і в самій столиці війська ген. Франко зайняли дня 19. червня Більбао, чим посунули дуже вперед справу визволення Еспанії з-під анархо-комуністичного терору. В Більбао захопили нац. війська великі воєнні запаси. Здобуту територію уряд ген. Франка упорядковує, відбудовуючи дороги й мости і приготовляючи тим дальший похід нац. військ. Після заняття Більбао націоналісти йдуть дальше вперед в напрямі на Сантандер і Валмазеду.

БЛЮМ ПІШОВ В „ОДСТАВКУ“.

Людовофронтівський уряд Блюма поставив французькому парляментові домагання дати йому окремі й широкі повновласти для рятування захитаного господарства Франції. В парляменті йому ще сяк так пішло. Але сенат не згодився — і Блюм разом з цілим своїм урядом подався до димісії.

Новий уряд створив радикал Шотан теж прихильник „Людового фронту“. Покищо залишиться у Франції по-давньому. Протеж упадок Блюма це великий удар для людово-фронтівської політики.

КОНФЛІКТ З АРХІЄПИСКОПОМ.

Багато шуму в Польщі й у світі зробила справа самовільного перенесення краківським архієпископом князем Сапєгою тлінних останків маршала Пілсудського з його дотеперішньої крипти на Вавелю до іншої крипти. Не помогла ні інтервенція уряду, ні інтервенція Президента держави. У зв'язку з тією справою премієр Складковскі подався був навіть до димісії. В Польщі йде велика протестаційна акція проти архієп. Сапєги. В його палаті вибито шиби.

Конфлікт тягнеться вже другий тиждень. Пишуть, що посередничати буде мабуть Ватикан.

ПІСЛЯ НОВОГО НАПАДУ ЧЕРВОНИХ.

Ще не проминула справа з нападом червоних летунів на німецький панцирник „Дойчлянд“, як уже якесь червоне еспанське підводне судно сторпедувало в днях 16. і 18. червня німецький кружляк „Ляйпціґ“. Німеччина зажадала негайно скликання комітету контролі есп. побереж, на якому її делеґати поставили домагання, щоб уряд червоної Еспанії дав запоруку, що ніякі напади вже неповторяться. Водночас Німеччина домагалася, щоб всі чотирі державі заанґажовані в комітеті контролі есп. побереж на випадок нового нападу виступили спільно проти напасника. Тому, що Англія ні Франція не погодилися на домагання Німеччини, вона заявила, що не буде брати участи в контролі і збільшила свої морські збройні сили на еспанських водах. З Німеччиною солідаризується Італія.

Мабуть у зв'язку з тією справою відкликано відвідини мін. Нойрата до Лондону.

Контролю побереж Еспанії хочуть виконувати вже тільки дві державі: Англія і Франція.

Коротко:

— Наступником Ґамарніка начальника політ. правління червоної армії, що скінчив самогубством йменував Сталін П. Смірнова дотеперішнього начальника політ. правління ленінґрадської воєнної округи.

— Дня 18. червня ц. р. помер колишній президент французької республики Ґастон Думерґ.

— Закордонна преса принесла вістку, що в Москві розстріляно Беля Куну кривавого ката українського Криму й комуністичного диктатора Мадярщини.

— На покладі червоного есп. панцирника в Картагені наступив дня 17. червня вибух. Згинуло 18 моряків; сто ранених. Причина вибуху невідома.

— Відділ совєтських вояків перейшов недавно совєтсько-манджурську границю й острілював маш. крісами ніпонських жандармів.

— В Туреччині вибухло повстання погряничних племен Курдів.

— Відвідини румунського короля Карла в Польщі в днях 25—29. червня відбулися дуже урочисто. Вони мають скріпити союз Польщі і Румунії. Короля йменовано почесним шефом одного із польських полків.

— В Москві арештовано публіциста Міхальського і ще десятьох членів редакції совєтського офіціозу „Ізвестія“.

— В червоній Барселоні прийшло до нової зміни каталонського уряду.

— Совєтські військові відділи окупували два манджурські острови Сеннуфа і Болшой.

— В дні 28. червня прибув до Будапешту маршал німецької армії Бломберг.

— В Москві арештували визначного старого большевика члена ЦІК-у СССР і кандидата на члена Ц. К. компартії Уншліхта.

— Валенсійський уряд наказав арештувати ок. 200 членів ком. партії, що плянували заговір проти нього.

— У Варшаві переведено низку ревізій серед комуністів. Арештовано ок. 80 осіб. Підчас ревізій знайдено велику силу приготованих відозв й обіжників у справі розстрілу Тухачевського.

— Провідника нападу на Мисленіце інж. А. Добошинського, що його процес відбувався в Кракові, судді присяглі увільнили, відповідаючи на всі питання „не винен“. Трибунал уневажнив вердикт суддів присяглих, розправа відбудеться ще раз.

*** Засудженого недавно на 10 років в'язниці Карла Радека Сталін звільнив з в'язниці й вернув йому сконфіскувану віллю під Москвою. Здогадуються, що це нагорода за „всипання“ різних уже розстріляних совєтських достойників.**

Українці в Канаді

(Уривок розмови з українським емігрантом).

Розмовляю із знайомим українцем, що по десятьох літах побуту в Канаді приїхав на короткий час ще хоч раз подивитися „на свою Галичину“. З розмови дізнаюся, що це дуже свідомий українець.

— Чи багато є українців у Канаді?

— Біля 508.000.

— Чи більшість тих людей є свідомими українцями?

— Так. Але маємо ще багато земляків „невтральних“, яких до того спонукують матеріяльні клопоти й тяжка праця. Поза своїми клопотами і працею на хліб насущний вони світа не бачать. Але це буває тільки спочатку приїзду, бо дедалі вони примушені пристати до якогось середовища, щоб не розгубитися. Еміґранти значно скорше освідомлюються, як наш галицький несвідомий елемент, бо серед моря чужинців відчувають сильніше свою національну спільноту, ну й нема кому їх цькувати.

— Яка політична орієнтація переважає серед канадійських українців.

— В подавляючій більшости націоналістична!

— Чи крім націоналістичних організацій і товариств є ще інші, ідеологічно різні!

— Є, це передусім Союз Українських Самостійників, що репрезентує наше уґодовецтво в Канаді. Подібний до галицького УНДО-пня. Найчільнішим його представником є др. Василь Свистун, основник Української Автокефальної Церкви в Канаді.

— На чому полягає праця СУС?

— На закладанні шкіл, будові церков і домів і т. п. Між іншим СУС заявляється проти висилання капіталів до краю, а за сконцентруванням його на еміґрації.

— Ви згадали про Автокефальну Церкву — чи вона сильна?

— Ні. В останньому часі навіть розбита. Ослаблює її й те, що не створено на еміґрації одного проводу УАЦ.

— Який є підхід УАЦ до національних справ?

— УАЦ є щиро національна.

— Яке товариство є економічно найсильніше?

— Асекураційно - допомогове т-во ім. св. Николая. Воно розпоряджає величезними капіталами. Це т-во є заразом найстаршим українським т-вом у Канаді.

— Чи багато українців є на державних посадах?

— Ні, мало. Але це тому, що мало є там українців, що відповідають вимогам, які ставляють до кандидатів на посади. (Передовсім англійське образування, школи...). Маємо зате багато українців на посадах вільного звання (лікарі, адвокати, інженери й ін.). Але доступу до державних посад англійці зовсім не утруднюють.

— Чи маємо в Канаді свої видавництва й які книжки вони видають?

— Видавництв є обмаль. А видають книжки белетристичні переважно для дітвори, ну й трохи політичної літератури. Інші книжки маємо з краю. Маємо також багаті бібліотеки, які заповнюють бодай трохи брак українського друкованого слова на еміґрації.

— А як мається справа із т. зв. Українським Військом у Канаді?

— При англійському війську вишколюються переважно б. старшини Української Армії, але й не бракує нових молодих людей, що розуміють, яке велике значення матиме для нас в будучинні військо. У своїх гуртках одержують вони теоретичний вишкіл (також письменний від Української Військової Школи в Парижі), а при англійському війську одержують практичний вишкіл.

— А скільки начисляють наших вояків у Канаді?

— Зорганізованих у гуртках буде з 500, а крім того багато незорганізованих. Взагалі в Канаді маємо багато свободи і ту свободу ми використовуємо!

Іnc.

Чому це так?

В нашій торговлі і промислі ще багато окремих ділянок, які або ще зовсім нерозвинені, або, поведені як не слід. Тому й кожний українець після своєї змоги старається чимось причинитися для розбудови своєї ж торговлі й промислу. Можна сказати, що успішний розвиток нашої торговлі і промислу з кожним днем набірає все більшого зрозуміння в громадянстві.

А проте трапляється в нас ще багато подій дуже шкідливих правильному та успішному розвоєві української торговлі й промислу.

Ясною і зрозумілою напр. річчю, що про заступлення всіх ділянок торговлі кооперативною системою в нас передчасно а то й шкідливо говорити. Відрадний, все міцніший зріст приватництва слід не тільки толерувати, але й піддержувати, якщо (про це вже була згадка в „Голосі“) наш приватник гідний своєї назви українця, що при веденні „інтересу“ не забуває на свою честь і завжди пам'ятає про свої обов'язки супроти всієї Української Нації.

Тому йде про те, щоб українські кооператори й приватники не шкодили собі посполу, а доходили взаємного порозуміння в нав'язанні успішної співпраці. Дійсність одначе, говорить про щось зовсім суперечне, ба!, навіть парадоксальне! Довідавшись, що в одній приватницькій крамниці мішаних товарів немає рідних виробів за винятком паперців „Калина“, заходжу туди. На моє питання: Чому це так?, швидко відповідає крамар, що кооперативна складниця в Підволочиському не продасть нічого приватникові, українських же виробів у жидівських крамницях нема. По хвилині крамар іще додає, що не зважаючи на його кількакратні „інтервенції“ у дирекції цієї складниці виєднати джерело закупу, як також і збуту (пр. на яйця) не міг. Директор складниці заявив, що такий наказ „згори“.

До речі в місцевості, де заложив цей приватник крамницю розвинулося п'ять жидівських і дві польських крамниць того ж самого типу, бо місцева кооператива через різні „манка“ і постійні недобори на протязі більш десяти років не могла вдержати філій, а „централя“ кооперативи щойно з новим крамарем і новою управою починає черепашиним темпом підноситись із занепаду. Щоб кооператива цієї місцевости охопила всю торгівлю до неї приналежну треба ще довго почдати. Отже, що краще, чи щоб розвивалося наше приватництво, чи жиди?... І тому, коли українська кооперація і приватництво не вишукають в недалекому часі спільної мови порозуміння (і виробуміння!), успішного розвитку української торговлі і промислу скоро не сподіватись.

А. Вербенко.

Загальні Збори Р.С.У.К.

В днях 24. і 25. червня ц. р. відбулися Звичайні Загальні Збори Р. С. У. К. Цьогорічні Збори відбувалися після нового правильника ухваленого в дні 10. червня 1937. р. і тривали два дні. В першому дні перед полуднем відбулося пленарне засідання усіх делеґатів, що заступали на Зборах 403 кооперативи. На цьому засіданні вибрано Президію під проводом сен. Ю. Павликовського і Мандатову Комісію. Опісля дир. О. Луцький подав звіт з діяльности Р. С. У. К. ілюстрований численними начерками і діяграмами.

Минулий рік виявив значний поступ торговельної діяльности кооператив усіх ступнів і видів, а також зріст самого числа кооператив і членів. З дном 15. VI. 1937. р. об'єднував Р. С. У. К. 3194 кооперативи, то є стільки само, що в 1934. р. перед появою нового кооперативного закону, що обмежуючи діяльність Р. С. У. К. до території трьох східньо-галицьких воєвідств зменшив число союзних кооператив до 2941 Число членів з кінцем грудня 1936. р. виносило 536.508 і зросло на 44439 (19%) в порівнанні з минулим роком. В тому числі є 83931 членів жінок.

Торги товарових кооператив усіх видів і ступнів в числі 2394 досягли суми 89.806.628 зл. і є збільшені проти попереднього року на 8.200.739 зл., що становить 9%. З поміж кооператив I. ступня тільки сільські виказують зріст торгів, міські споживчі виказують спад на 9,2%.

Кредитові кооперативи уділили позичок на суму 7.693.196 зл. В порівнянні з сумою позичок за рік попередній у висоті 10.343.885 зл. є слідний спад, оправданий одначе конверзією рільничих довгів. Великий зріст білянсової суми виказав „Центробанк“ — 2.649.176 зл. проти 1.968.814 зл. в минулому році. Число райфайзенок збільшилося на 30 нових кооператив, при чому скреслено з реєстру 2 кооп.

„Маслосоюз“ виказує зріст білянсової суми з 1.446.255 зл. в 1934 р. на 1.856.956 зл. в 1935. р. Надвишка білянсова в 1935. р. виносить 20.329 зл. проти 2.477 зл. в 1934. р. Білянс Районов. Молочарень збільшився з 2.749.799 зл. в 1934. р. на 3.336.434 зл. в 1935. р. Движимости і недвижимости цього типу кооператив замортизовані вже майже на половину. Страти Р. М. виносять 26.873 зл. при 23.813 зл. за рік 1934. Уємне сальдо виносить 3.060 зл. за рік 1935. при 15.206 зл. в році 1934. Річна статистика виказує 119 Р. М. проти 121 в 1934. р. Спадок числа кооператив спричинила переорганізація і фузії.

Після звіту з діяльности Ради і Дирекції Р. С. У. К. відчитав дир. Луцький зміст намічених резолюцій.

По полудні від години 3. почалася праця комісій: кооператив для загального закупу і збуту, кредитових, молочарських, міських споживчих і різних. На засіданнях комісій велася дискусія над звітом Ради і Дирекції, над виголошеними в справах господарських рефератами і над проектованими резолюціями. Визначені на цих комісіях генеральні бесідники промовляли на другому пленарному засіданні в дні 25. VI. ц. р. Бесідники в довших доповідях з'ясовували відношення заступлених собою видів кооператив до загального пляну, бюджету і резолюцій.

Спеціяльною журбою про долю молочарської кооперації надихана була довша доповідь інж. Мельниковича. Як відомо на цей вид кооперації йде сильний зовнішний натиск нових молочарських законів. Довільна інтерпретація, повний хаос й анархія в переводжуванні цих законів у життя побільшують лихо і не дають змоги вести правильну працю. До цього долучується ще й стихійне нещастя — посуха, що створює несприятливі умовини для годівельної господарки.

Від міських споживчих кооператив промовляв проф. Демчук з Перемишля. Бесідник вказував на їх слабкий стан і трудноші при розбудові цього виду кооперації.

П. І. Павликовська промовляла від коoп. різних видів, звертаючи увагу на потребу розбудови кооперативного промислу так фабричного, як і домашнього. Зокрема ця остання ділянка криє в собі богато господарських можливостей, а прикладом для цього може послужити факт, що одна польська кооп. людового промислу у Вильні має річно около 40 мільйонів оборотів.

„Через радість до сили“

Під таким наголовком виголосила блискучий реферат п. Олена Теліга в Українській Студ. Громаді в Варшаві 12. 6. 1937.

Визначна наша сучасна поетка — рідко пише прозою, але її прозові виступи відзначаються актуальністю й оригінальністю думок. Всі пам'ятаємо надзвичайну її статтю: „Якими нас прагнете? де авторка підходила до жіночого питання не з готовим шаблоном безкрилого фемінізму і тому може цю подію промовчала вся „жіноча“ преса.

В останньому рефераті авторка вдарила по згубних шаблонах XIX в. в підході до життя і в підході до служення своїй батьківщині. Наші діячі й письменники XIX ст. життя розуміли, як страшний тягар, а свій патріотизм, як „собачий обов'язок“. Не знаходили жадної радости в житті й нічого цікавого в служенні своїй нації. Й у висліді: бездушні типи в літературі й муравлина лише освітня праця національна, без польоту, без жесту, без туги за вогнем революції. Вогнистого Шевченкового слова ці душі не сприймали. Не сприймали романтики сили, сміху й глуму. Або видавали якісь зойки, або, як Винниченко — карикатури сильних людей. Їм протиставляє авторка далекі типи барвної козаччини: лицаря — Богуна й дотепного „поета війни“ — Сірка. Аж на переломі XIX. і XX. ст. ст. „народжується поезія боротьби“ — це Міхновський, Леся Українка, Стефаник. Від них починається нова доба в житті української Нації. Відродження ідеалу блискучого життя, що не знає посередніх доріг, що не знає посередніх доріг, що саме саме є боротьбою — радістю.

Це ми побачимо в нашій молодій літературі. Герої цієї нової літератури це ті, що відчувають красу й багатство життя. Беруть від нього все, що дав Господь, радіють тим, що живуть. І всі свої обов'язки супроти батьківщини трактують, як саме це багате й радісне життя і тому, як радісно живуть, так радісно й умруть для батьківщини, зо сміхом зустрінуть смерть для нації, бо що може смерть супроти сміху?

Герої нової літератури вміють сміятися. Цей сміх випливає з їх радісного сприймання життя — це знак сили. Людина така не стерпить фальшу — розколе його сміхом, висміє пересічність, потрапить стати на чолі рядів. Вона любить порив, а не калькуляцію, хоче бути паном, а не рабом, рубає вузли, а не роздумує над ними.

Любімо свою справу, як саме життя, а щедре життя сприймаймо, як повне радощів, ударів і поривів — ось ідеал поставлений прелегенткою.

На кінець треба сказати, що Олена Теліга вміє сполучити в своїх статтях опанування теми й матеріялу з поетичною образністю вислову й тим стоїть в ряді небагатьох.

Т. Джемс.

З українського життя

ЗЕЛЕНІ СВЯТА.

Цьогорічні Зелені Свята святкувало львівське громадянство першого дня походом на Янівський цвинтар і другого дня на Личаківський. У походах взяло участь понад 10 тисяч людей. Зорганізовано йшли львівські товариства, установи, студенти, члени „Молодої Громади“ й ін. На янівському цвинтарі прийшло підчас співання пісень до сутички з поліцією.

Урочисті зелоносвяточні обходи відбулися теж майже по всіх містах і селах краю.

СВЯТО НА МАРКІЯНОВІЙ ГОРІ.

Цьогорічне традиційне Свято на Білій Горі відбудеться 1. серпня ц. р. і матиме характер **всекраєвого свята з нагоди століття появи „Русалки Дністрової“**. Точна програма Свята буде подана на тиждень перед Святом. Покищо відомо таке: після архиєрейської Служби Божої і панахиди на могилі Незнаного Стрільця відбудеться відслонення пропам'ятної таблиці з нагоди століття „Русалки Дністрової“. Ювилейне Свято відбудеться без уваги на погоду. На цьому Святі не вільно буде вживати ніяких алькогольних напитків.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ОУН У ЛЬВОВІ.

Після промов прокуратора й оборонців в дев'ятому й десятому дні розправи — процес закінчився в суботу дня 19. червня засуджуючим вердиктом суддів присяглих. На підставі цього вердикту трибунал оголосив такий присуд:

1. Григорія Дячишина і 2. Мик. Ласійчука по 9 років в'язниці, але на основі амнестійного закону зменшив їм трибунал кару до 6-ох років; 3. Костя Березовського на 8 років в'язниці з тим що на основі амнестійного закону трибунал зменшив йому кару до 5 років і 8-місяців; 4. Івана Мирона, 5. Павла Мерцала і 6. Льонгина Телюка по 7 років в'язниці з тим, що на основі амнестійного закону трибунал зменшив кару до 4-ох років і 8-юх місяців в'язниці; 7. Івана Мерцала та 8. Василя Іваноньна по 5 років в'язниці з тим, що на основі амнестійного закону зменшено до 2 і пів року в'язниці; 9. Ізидора Масюка та 10. Омеляна Лопуньку по 4 роки в'язниці з тим що на основі амнестії зменшено до 2-ох років в'язниці; 11. Ольгу Біду, 12. Марію Мицківну, 13. Осипа Баб'яка та 14. Юліяна Дмитерка по 2 роки в'язниці з тим, що на основі амнестійного закону трибунал дарував їм цілу кару і вони негайно вийшли на волю. Вкінці трибунал увільнив від вини і кари Степана Терлецького.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Українське студенське товариство „Зарево“ в Берліні склало першого дня Зелених Свят вінок на могилі полковника Дмитра Вітовського на берл. кладовищі Люізенгоф.

СМЕРТЬ І ПОХОРОНИ В СТАВЧАНАХ.

Після панахиди на кладовищі за Поляглих в дні 22. червня в Ставчанах поліція з Оброшина арештувала Мих. Добровецького і ще одного свідомого громадянина. Після переслухання в гром. уряді їх увільнено. Коли Добровецький вертався додому, його знову зупинила поліція. Від стрілу одного з постерункових Добровецький упав і його раненого відвезли до Львова до шпиталю, де він помер. Величаві похорони покійного відбулися дня 24. червня в Ставчанах. Співав хор із Мшани; було 23 вінки; в похоронах взяло участь около дві тисячі люда.

„НАШЕ СЛОВО“.

Під таким заголовком появилася дня 25. травня ц. р. перше число інформаційного бюлетену Комітету ім. Симона Петлюри в Румунії. Осідок Комітету в Букарешті. Завданням Комітету, як і „Нашого Слова“ „буде підтримувати культ пошани до лицарів української Визвольної Боротьби, а в першу чергу до самої яскравої постатті серед цих лицарів — до Симона Петлюри“.

Комітет почав акцію будови Українського Народного Дому ім. С. Петлюри в Букарешті.

БЕЗ „ЗАПОВІТУ.

Даючи дозвіл читальні „Просвіти“ в Іланцях на влаштування концерту в честь Кобзаря, снятинське староство заборонило водночас співати „Заповіт“... Для допильнування заборони вислано постерункового.

ЩЕ ПРО АРЕШТУВАННЯ В СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

Разом з організатором „Відродження“ М. Никифорчином арештовано в Станиславівщині ще таких освітніх і відродженецьких організаторів: Орляка, Пилипонька, Лаплинського, Михайлова, Косарчинину, Осадчука й Антонова. Всі пробувають у в'язниці ще від 1. квітня ц. р. При ревізії забрано в них багато, здебільша відродженецької літератури. Багатьох організаторів адм. влада виселила.

НОВІ ЧЛЕНИ РСУК-у.

Рішенням Дирекції РСУК з дня 7. го червня 1937. принято в члени Т-ва такі кооперативи, 1. „Українська Райфайзенка“, Стінка (пов. Бучач), 2. „Відродження“, Боневичі, 3. „Власна Поміч“, Тарнава пов. Добромиль, 4. „Єдність“, Карашинці (пов. Копичинці), 5. „Віра“, Вербилівці (пов. Рогатин), 6. „Селянське Добро“, Головсько, 7. „Свідомість“, Турка Середна, 8. „Єдність“, Яблінка вижна (повіт Турка н/Стр.), 9. „Кооперативна Зоря“, Чортків на Кадовбі (пов. Чортків), 10. „Дніпро“, Пискоровичі (пов. Ярослав).

НАПАД НА ПРОСВІТЯН.

Дня 30. 5. ц. р. „Самоосвітній Гурток“ при читальні „Просвіти“ з Янчина, вертаючи з Перемишлян, де відбулися конкурсові змагання, уладжені Філією „Просвіти“ стрінувся по дорові з „героями“ з Корелич. Ці верталися з Перемишлян, поскакали з фір, обскочили членів „Самоосвітнього Гуртка“ із револьверами в руках, викрикуючи: „ви кабани, хцеце Украйни, ми вас повистшелями як псуф“.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ В КРАКОВІ.

Українська Студенська Громада в Кракові влаштувала в днях 6—10. червня виставу української книжки і преси. У відкритті виставки взяли участь теж проф. Лепкий Б. і проф. Зілинський І. Реферат про значення друкованого слова прочитав мр. Сташко.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Львівський суд присяжних судив дня 28. червня Степана Трохимчука з Боб'ятина, сокальського повіту за приналежність до ОУН. Зокрема акт обвинувачення закидував йому, що він був повіт. командантом ОУН й улаштував листопадове свято в Боб'ятині в 1936. р. На основі вердикту суддів присяглих трибунал присудив Трохимчукові чотири роки в'язниці.

ЗАГРОЗА ГОЛОДУ НА ЗАКАРПАТТЮ.

Узв'язку з посухою, що знищила на Закарпаттю ок. 43 проц. зборів Закарпаттю загрожує цього року голод.

ЗА ВБИВСТВО КОМУНІСТА.

На виїздній сесії в Мостах Вел. львівський окружний суд в днях 23. і 24. червня розглядав справу вбивства комуніста Михайла Білецького в Двірцях, жовків. повіту (в серпні мин. року). Трибунал засудив Івана Лущика на 4 р. в'язниці і Зенона Бучму на півтора року в'язниці. Третього обвинуваченого Анд. Мися звільнено.

ЗАГ. ЗБОРИ „ЦЕНТРОСОЮЗУ“.

В середу 23. червня ц. р. відбулися у Львові Заг. Збори Центросоюзу, у яких взяли участь представники 28 окр. кооп. союзів і 58 членів „У. С“. Після звітів, дискусії вибрано нових членів Надз. Р.

ВИКЛАДИ ПРО УКРАЇНУ.

Дня 11. червня відбувся на берл. університеті вечір влаштований групою гітлерівської молоді (Гітлер-югенд) на університеті для нав'язання тісних з'вязків з українським студенством. Після викладу на тему „Історії українського державництва й сучасні визвольні змагання“ вив'язалася дуже жива виміна думок. Був це перший виклад з циклю дальше намічених викладів на українські теми в кружку східно-европейських студій на університеті.

В БЕРЕЖАНЩИНІ.

„Мети“ ч. 24. подає таку новинку: „По Бережанщині роз'їздить тяговими автами кількасот поліціянтів (поліц. школа) і переводить пошукування, але ніхто не знає за чим. Молоді хлопці криються де можуть. Міністерська комісія переслухала в кількох селах постерункових“.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ.

Інформації про студії на Високих Школах, Львова, Варшави, Вильна, Кракова, Познаня, Люблина та Загранициі уділює Студентське Інформативне Бюро — Львів, ул. Міцкевича 11 (партер). Години дижурів від 11—13 год. На відповідь залучити значок.

Студ. Інформативне Бюро.

ЗАЯВА.

Стверджую, що я міг в приватних розмовах зробити певну моральну кривду **п. Я. Дідикові**, що одначе не було в моїй інтенції.

Львів, 30. VI. 1937.

Мирон Жарський.

З ГОСПОДАРСЬКО - ОСВІТНЬОГО ЖИТТЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

У Сяноці й Устріках Дол. відбулися величаві госп.-кооп. з'їзди. Перший в суботу 12. червня, а другий в неділю наступного дня. Учасників в Устріках Дол. було до 500, а в Сяноці понад 200. В одному і другому місті були делегати Просвіт і Кооператив, навіть з дуже віддалених сіл, бо деколи 100 км від Сянока й Устрік. Крім господарських і кооперативних справ улаштовано для учасників з'їзду показ української книжки.

АРЕШТУВАННЯ ДІВЧАТ.

В перший день Зелених Свят арештувала поліція в Кривому бережанського повіту місцевих дівчат: Юриняк Марійку, Євгенію Савку, Ганю Івашків, Осипу Погорілу, Марійку Бородайко і Ганю Шанайду за те, що прибрали на місц. цвинтарі стрілецьку могилу. Усіх шістьох відставили до Козова а потому до в'язниці в Бережанах.

ЗДЕРЛИ ТАБЛИЧКУ.

В ночі з неділі на понеділок 21. червня невідомі справники здерли залізну табличку РСУК-у приміщену на входовій брамі Дому Українських Кооператив при вул. Техніцькій 1.

РОЗКОПАННЯ МОГИЛ

В Коршеві коло Коломиї розкопано за наказом з воєвідства воєнний цвинтар, на якому були поховані здебільша вояки-українці із СУЗ. Кожного року ходила на їх могили процесія.

РОБІТНИЧИЙ ФЕСТИН У ДРОГОБИЧІ.

Дня 10. червня ц. р. Філія Т-ва українських робітників „Сила" в Дрогобичі — влаштувала І-ший українсько-робітничий „Фестин" на площі „Рідної Школи" біля української гімназії.

Масова присутність робітництва й інтелігенції на фестині, це доказ, що ніщо не зможе зламати сильного проводу Т-ва „Сила", ні колоди із сторони червоних чи менше червоних, ще ганебний спосіб поздирали афіші в самому осередку міста.

Сам фестин полишив по собі гарне враження, задоволюючи вповні присутніх.

„ЗБОРУФ" НЕ „ЗБОРІВ".

Читальні „Просвіти" в Цецівці, зборівського повіту, заборонено влаштувати виставу драми І. Франка „Украдене щастя"", тому, що вона вжила неурядової номенклятури назв місцевостей у своєму поданню до Староства.

ПЕДАГОГІЧНА ВИСТАВА.

Комітет Педагогічної Вистави при Рідній Школі подає до відома, що вже покінчив підготовні праці і прохає усі П. Т. товариства, установи, школи, поодинокі особи так ті, що вже зголосилися, як і ті, що хотіли б ще взяти участь у виставі, **щоб уже тепер присилали експонати.** Статистичні дані шкіл прохаємо закінчити на шк. рк. 1936/37. Кінцевий речинець присилки визначено до **15. жовтня 1937. р.** Експонати пересилати на адресу: **Львів, Рідна Школа, Сикстуська 46.**

Докладні інформації про виставу були видруковані в жур. „Рідна Школа" за рік 1936, ч. 9 і 12; на бажання Комітет перешле інформаційну брошурку.

Комітет Педагогічної Вистави.

Нам пишуть:

ІЗ ЛЬВІВЩИНИ

ЗАМАРСТИНІВ ПОЛЯГЛИМ ГЕРОЯМ.

У дні 19. ц. м. громадянство Замарстинова відсвяткувало пам'ять Поляглих панахидою, яку відправив у місцевій каплиці о. Харина Мирослав і Святочними Сходинами в Читальні. Сходини відкрив о. Харина. Приявні вшанували пам'ять Героїв мовчанкою. Потому маленький Левцьо Филипів віддеклямував Кримського: „Багато упало великих борців". Святочний реферат виголосила місцева діяльна громадянка п. Марта Доскочинська. Реферат її добре опрацьований, бадьорий, з чуттям виголошений лишив помітне враження у слухачів.

Знову ж у неділю 27. ц. м. як і кожного року в першу неділю після Зелених Свят понесли замарстинівці вінки поюваним на місцевому кладовищі Поляглим. Участь у походї взяли крім замарстинівської процесії під проводом о. Харини, теж процесія з церкви св. П'ятниць під проводом о. сов. Каштанюка й з Голоска під проводом о. Жовнірчука.

Після панахиди й гарної проповіди о. Харини приявні відспівали „Ви жертвою".

СВЯТО МАТЕРІ НА НОВОМУ ЗНЕСІННЮ

Заходами місцевого „Союза Українок" відсвяткувало Знесіння 30. травня ц. р. День Матері. Вечером залю місцевої читальні заповнили вщерть глядачі цікаві послухати щирого щебету своїх діточок. На вступі мала дівчинка виголосила привіт своїм найближчим. Потому мішаний хор під проводом п. Миляновського відспівав Давидовського: О, Всехвальна Мати. П. К. Хомяк — голова місцевого Кр. С. Українок відчитала добре опрацьований реферат. Маруся Орач полонила слухачів безпосередністю свойого дитячого голосочку. (М. Петрова — „Мама"). Безсумніву найкращою точкою Свята було музичне тріо — Гайдитріо — скрипка п. Д. Лотоцька, чельо п. Л. Фацієвич, фортеп'ян п. др. Кудрик.

З питомим собі відчуттям змісту й ритму поезії віддеклямувала С. Кравців, С. Кушніренка — „Молодій матері". З черги хор відспівав три пісні (Леонтович: „Котилася зірка", Ф. Колесса: Брязнули ключики й ой мовив же єсь з буйа листочку") І на закінчення В. Софронова „Свято Весни" захоплююче-бадьора дитяча вистава в двох відслонах.

Свято випало вповні вдатно.

ВЕЧІР ДЕКЛЯМАЦІЇ.

В суботу 5. червня відбувся в малій залі Лисенка ІІ. річний попис учнів проф. Л. Кривіцької. 16-ть виконавців віддеклямували 16 різних поезій. Безперечно найбільше хисту й мистецького вироблення у володінні словом проявляють п. Л. Ріппель, п. М. Савицький і п. Л. Герман — сильний драматичний талант. Всі вже учні II кляси. Із першоклясистів визначаються п. К. Зарицька, п. А. Гайда, п. М. Дрогомирецька.

Дбайливість пані проф. Кривіцької виявилась у підборі творів до деклямації, завше з відчуттям здібностей учня. Добре випали обі збірні деклямації. Дена, Мосендза, Лівицької, Глібова, Шевклямовано на цьому вечорі твори: Клечинка, Л. Українки, Наріжної, Черкасенка, Телігі й ін.

Учні школи проф. Л. Кривіцької здебільша учні гімназій. Це й не дозволяє їм трактувати студій деклямації інакше, як доривочно. А варто б бодай деяким присвячувати більше старань і часу цим вродженим здібностям.

ІЗ БЕРЕСТЕЧЧИНИ

БЕРЕСТЕЧКО ПЕТЛЮРІ.

Дня 23. травня відправлено по бл. п. Головному Отаманові і Вождеві Симоні Петлюрі панахиду. Розліплені клепсидри кликали усіх чесних українців помолитися за спокій душі вбитого большевицько-жидівською кулею. Тож і зібралося людей чимало, і головно молодь „наша радість і мрія". Отець Ю. Якимович у своїй проповіді згадав тільки про сам факт убивства Петлюри Шварцбартом і на тім кінець. І більше нічого. Ані крихітки патріотизму. А молодь слухала б інакших проповідей, прагнула б бачити священиків типу Мерсіє, Бандурскіх. Але враження з панахиди було дуже гарне. Усі церковю: старенькі дідусі, старші ремісники, челядники, молодь, а навіть дітвора підчас цілої панахиди стояли зо світлом у руках, а підчас „вічної пам'яти" усі присутні схилили голови в пошані до пам'яти національного Вождя й Героя. Варто зазначити, що панахида була відправлена перший раз.

БЕР.

ІЗ ТУРЧАНЩИНИ

„ШЛЯХТА" ГУЛЯЄ.

Село Височько Вижне в Турчанщині не може ніяк дістати дозволу на оснування Чит. „Просвіти".

В селі є Захоронка для дітей, що час-до-часу дають вистави. В селі одна третина „шляхти". Нажаль хоч походить з українців, але кров пульсує в їх жилах здається не українська, а чужа. Наш хитрий „русин", що до того шляхтич, „дреся" у пани, цілі села в Турчанщині мають таких „паничів-шляхту". Ось кільприкладів з їх поведінки:

Дня 23. V. ц. р. діти Захоронки давали виставу „Мученики з Катакомб". Коли по виставі дорісті вийшов із залі, то „шляхтичі" зачали побивати малих хлопців. Коли вийшов Лях Михайло й упоминав їх, то шляхтичі викрикували мов дикуни.

Але вже 27. V. ц. р. вертаючися з церкви вечером з маївки — „шляхтичі" напали на Михайла Ляха і побили його боксерами.

Знову 29. V. ц. р. вечером їшло кількох хлопців до церкви. Тоді зібралося около 50 „шляхтичів" і чекали їх на дорозі. Хлопці знаючи, що банда була озброєна, вернулися домів.

Пани-шляхта уладили демонстративний похід селом і аж до півночі співали польські пісні.

Незавидна доля Турчанщини, але все має свій початок і кінець.

На закінчення подаємо, що пост. Бурило чомусь забрав від свідомих хлопців Івана Різака, Василя Громика і Василя Ляха відзнаки Міхновського, мотивуючи тим, що те ви-во не має дозволу видавати такі відзнаки.

ОЛЕГ.

ІЗ БІБРЕЧЧИНИ

ЖИТТЯ СТРІЛИЧ НОВИХ.

В дні 22. травня ц. р. відсвяткувала свідома стрілецька молодь „Свято Українського Моря". Свято пройшло б з позним успіхом, якби... не одиниця, що трохи пошкодила в цьому ділі. Знову ж 25. травня відсвятковано 11. роковини трагічної смерти Головного Отамана українських військ Симона Петлюри. Свято відкрив кількома гарячими словами п. М. Кондрат, опісля слідував реферат п. І. Дороша „Про заслуги Головного Отамана, і Його трагічну смерть", дві деклямації п. Гані Липової „Він впав" і п. Ів. Дороша „Два голоси". На закінчення свята п. В. Савула виголосив палку промову. Слід згадати, що на таких святах буває дуже мала скількість старших осіб, (не числю інтелігенції, якої взагалі немає). Яка причина, не знаємо? Спортовий гурток, який існує при тов. „Орли", продовж кількох років дуже гарно розвивався, (багато праці вложив тут п. В. Бордун абс. гімназії). Через недостачу відповідної площі коп. м'яч не міг розвиватися як слід. Зате відбиванка (через два роки шіснадцять змагань з сусідніми дружинами) розвивається гарно. Але де буває добре, там і зло находить місце. І в останніх часах почалася в спорті отаманщина, яка не доведе до ніякої мети, хіба тільки до розбиття. Всеж таки вірю, що кращі первні душі молоді переможуть. Вони бо мають силу — це молодість нестримну завзяту, що йде до певної побіди, що не признає жадних перепон на шляху незламного прямування до мети.

ОБСЕРВАТОР.

ІЗ ДУБЕНЩИНИ

В СЕЛІ ХРІНИКАХ.

Дня 23 травня в селі Хріниках відправлено панахиду по бл. п. Вождеві Симоні Петлюрі. Аналой по середині церкви був убраний зеленню і прикрашений жовтоблакитними прапорцями з чорними обвідками. Отець Василь Ніжник в своїй проповіді говорив про ролю великих постатей у історіях націй. Хор під управою дириґента Вячеслава Ковальського відспівав гарно панахиду. Церква була переповнена. Усі слухали панахиди зо світлом у руках, а підчас „вічної" клякнули на коліна. Враження після панахиди незатерте. Панахида була відправлена в селі Хріниках перший раз. Хріники до недавна осідок рейонового комітету К. П. З. У., сьогодні з комуною зірвали рішуче, і вступають на шлях не той, що веде до Москви, а з Москви на Соловки, тільки на шлях одиноко-правдивий.

ХР.

В СЕЛІ ВЕРБЕНІ.

Дня 30. травня відправлено традиційним звичаєм панахиду по бл. п. Симоні Петлюрі. Церква була переповнена молоддю, яка прибула на панахиду в національних строях. Проповідь о. Яблонського зворушила людей до сліз. У нас на Волині не часто почуєте таку проповідь. У своїй довгій і гарній проповіди згадував про всі наші хиби підчас визвольних змагань, говорив про лютого ворога червону Москву, яка рукою вічнопроклятого Шварцбарта забрала зо світу Вождя. Підчас „вічної" усі стояли на колінах, а жіноцтво плакало. На панахиді було багато молоді з сусідніх сіл.

ВЕР.

ІЗ СКІЛЬЩИНИ

ЖІНОЦТВО ПРАЦЮЄ.

Жіноцтво Тишівниці зо Скільщини зорганізоване в Союзі Українок від довшого часу веде оживлену роботу. — За час свойого існування згаданий Союз дав цілий ряд рефератів, голосних читань, дискусій й вистав. В останньому часі, 10. червня ц. р. відсвяткував Союз при співучасті чит. „Просвіти" величаве Свято-фестин в честь Матері. — Помітне, незатерте враження викликала довга, палка, виголошена з цілою душею патріотична промова п. Марійки Равлінко. З хорових продукцій хор відспівав вміло: „Гимн Союзя" — „Єднаймось діти України" — „Хоч ти тепер в ярмі живеш" — й „Досить нам болю, сліз й мук". Потому передали привіт делегати від півтовних організацій Скольного, Вп. п. Гребенюк й Пан Вол. Бичкович, які гарними промовами полишили в учасників незатерте, миле враження. — Підчас дівочих вправ Тишівниці й Побука пролунали грімкі й бадьорі звуки юнаків синевідської духової орхестри. — Слід підчеркнути, що в будові нашого національного храму — „Просвіти", Синевідсько вижне від непам'ятних часів виказало нераз чимало безінтересовности зрозуміння й посвяти.

Відносно жіноцтва, то воно дає доказ зрозуміння своєї ваги в націовиховному процесі нового типу людини, для здійснення всенаціональних заповітів Великої Матері.

ЕВГЕНІЯ ХОМИНЕЦЬ.

Від Адміністрації

Вп. Гавриляк Іван, Підмихайлівці: заплачено до 20. вересня.

Вп. Блажків Гринь, Попелі. Ви довжні нам ще 1.48 зл.

Вп. Марчук Осип, Крем'янець: Грошей на підручник »Де чорт нічого не вдіє...« ми не одержали.

Вп. Якимець Теодор, Ворона: Ви довжні нам після відчислення 10 пр. звороту, які прохаємо відіслати нам — 2.— зл.

Вп. Вільшинський І., Сколе: Ви довжні за травень і червень ц. р.

Вп. Бойко А, Белвін: Гроші одержали. Передпл. заплачена по кінець серпня ц. р.

Вп. Король Василь, Ганусівці: Подайте свою стару адресу.

Вп. Ганущак Василь, Долпотів: Листа одержали. Дякуємо. Заяви пришліть.

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ:

На добродійні цілі: Збірка на спільному Свяченому, Настасів зл. 4.48. Молодь Старих Кут зл. 13.50, товариші Дудаса замісць вінців на могилу його матері зл. 5.60, Молодь Поздяч зл. 10, з нагоди посв. Нар. Дому в Поздячі (збірка) зл. 15, збірка на весіллю Пастуха М., Сморже

дол., зл. 3, Юл. Трусь, Островик зл. 1.95, на весіллю Ірини Мельник, Пшеничник зл. 1.80, на весіллю Н. Гринишин і Юр. Гаврушкевича, Чернів, зл. 13.

На українських інвалідів: Т-во Сокіл, Павелче, зл. 2.20, молодь Старих Кут зл. 13.50, Сільський Господар, Рогатин, зл. 4, збірка на забаві в Читальні Молодьків, зл. 2.32, збірка на спільнім Свяч. Настасів, зл. 7.75, збірка на весіллі Худецького й Лундяківної, Молодьків, зл. 3.58, Юл. Трусь, Острівець, зл. 3.—.

На українських безробітних: зб. на вес. Пастух М. зл. 3.—.

Листування Редакції

А. Вербенко: З надісланих статтей друкуємо одну в цьому числі. »Ізза Збруча« ще не друкуємо. Про знущання друкувати не будемо.

У відповідь на заяву Вп. п. А. Будника в 21—22. ч. »Голосу« надіслали нам п.п. Мр. Михайло Паращій і Стефанишин Антін »спростування«. Тому, що обидва ці панове в своїй заяві в цій справі до ред. »Батьківщини« написали, що справу проти Вп. п. Будника передають судові — редакція »Голосу« їх »спростування« друкувати не буде.

Мартин: Надісланого репортажу »Чи то кукіль зійшов?« надрукувати не можемо. Пишіть.

Хв. Пов. Союз Кружків Р. Ш. — Чортків: Надіслана нам заява така нечитка, що ми не в силі її надрукувати.

С. Ґрох: Віршів не друкуємо. Дописи використаємо. Пишіть.

Т. Джемс: Рецензію друкуємо. Прислану Вами передтим статтю ще використаємо. Вітаємо.

Гр. Ів.: Вашу статтю про подвиги радикельщини надрукуємо в черг. числі.

Чергове число „Голосу“ 27—28. появиться дня 16. липня з датою 25. липня 1937.

Отсим маємо честь повідомити всю нашу рідню, знайомих і приятелів, що в дні 6. червня ц. р. відбулося наше вінчання. Замісць запрошень і повідомлень складаємо 10 зол. на політичних в'язнів.

Богдан Старух і Олена Старух (Метельська).

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.